

**ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W BYDGOSZCZY**

z dnia 3 grudnia 2018 r.

w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jezioro Ciche”

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Jezioro Ciche”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. 1. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie malowniczo położonych śródlęśnych jezior wraz z ich otoczeniem i unikalną w tej części Borów Tucholskich roślinnością wodną i torfowiskową.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu, o którym mowa w ust. 1, są:

- 1) położenie w granicach obszaru Natura 2000 Bory Tucholskie PLB220009;
- 2) położenie na terenie Wdeckiego Parku Krajobrazowego;
- 3) występowanie 4 typów siedlisk wymienionych w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej:
 - a) 91E0 - *Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe *Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe,
 - b) 9170 - Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny *Galio-Carpinetum* i *Tilio-Carpinetum*,
 - c) 7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*,
 - d) 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne;
- 4) występowanie 3 gatunków ptaków objętych ochroną na podstawie Dyrektywy Ptasiej: dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, żuraw *Grus grus* i zimorodek *Alcedo atthis* oraz 5 gatunków fauny z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej: bóbr *Castor fiber*, wydra *Lutra lutra*, różanka *Rhodeus amarus*, koza pospolita *Cobitis taenia*, boleń *Leuciscus aspius*.

§ 3. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji i ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych dla rezerwatu oraz ich skutków na obszarze rezerwatu przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 4. Ochronie czynnej podlega cały obszar rezerwatu.

§ 5. Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji, przedstawia tabela i mapa stanowiąca załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Bydgoszczy

Maria Dombrowicz

Załącznik Nr 1 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Bydgoszczy
z dnia 3 grudnia 2018 r.

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków na obszarze rezerwatu

Lp.	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposób eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków
1.	Ekspansja czeremchy amerykańskiej <i>Prunus serotina</i> (zagrożenia istniejące, wewnętrzne).	Usuwanie czeremchy amerykańskiej <i>Prunus serotina</i> poprzez jej wrywanie i karczowanie.
2.	Grodzenia na terenie rezerwatu ograniczające swobodne przemieszczanie się zwierząt (zagrożenia istniejące, wewnętrzne).	Systematyczne usuwanie ogrodzeń, kiedy ich istnienie nie jest już konieczne.
3.	Drzewostan niezgodny z siedliskiem (zagrożenia istniejące, wewnętrzne).	Zbiorowiska leśne są stosunkowo silnie zmienione (pinetyzacja), podlegają jednak spontanicznym procesom regeneracji przejawiającej się stopniowym odtwarzaniem flory gatunków charakterystycznych. Działania ochronne są konieczne do wykonania jedynie w granicach istniejącej uprawy tj. zabiegi pielęgnacyjne w tym ograniczające rozwój gatunków (np. czeremcha amerykańska) konkurujących z odnawianymi gatunkami lasotwórczymi (Db, Gb).

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W BYDGOSZCZY

Maria Dombrowicz

Załącznik Nr 2 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Bydgoszczy
z dnia 3 grudnia 2018 r.

Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej wraz z podaniem rodzaju, zakresu oraz lokalizacji tych działań

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych ¹⁾
1	Usuwanie czeremchy amerykańskiej <i>Prunus serotina</i> .	Osobniki młode wrywać ręcznie, a większe pnie ścinać przy samej powierzchni gleby i karczować usuwając całą szypkę korzeniową wraz z nasadową częścią korzeni.	Leśnictwo Wygoda, oddz. 214d, (pow. ok. 0,3 ha) 215d, (pow. ok. 2 ha) 215g, (pow. ok. 0,3 ha) oraz w innych wydzieleniach jeżeli potwierdzone zostanie jej występowanie.
2	Usunąć ogrodzenie w zachodniej części wydzielenia.	Demontaż ogrodzenia po dawnych nasadzeniach. Wszystkie elementy poza drewnianymi powinny być usunięte poza obszar rezerwatu.	Leśnictwo Wygoda, oddz. 215i
3	Zabiegi pielęgnacyjne promujące liściaste gatunki lasotwórcze.	W granicach istniejących nasadzeń w I pięcioleciu obowiązywania planu ochrony dwukrotnie przeprowadzić zabiegi pielęgnacyjne ograniczające rozwój gatunków (np. czeremcha amerykańska) konkurujących z odnawianymi gatunkami lasotwórczymi (Db, Gb). W IV pięcioleciu przereździć zwarcie drzew.	Leśnictwo Wygoda, oddz. 215g (część)
4	Monitoring szaty roślinnej rezerwatu raz na 10 lat.	Monitoring skuteczności podejmowanych działań ochronnych i sporządzenie dokumentacji fitosocjologicznej.	Leśnictwo Wygoda, oddz. 214d, 215d, 215g, 215i w szczególności w lokalizacjach o współrzędnych: 1) 53 35.752 18 16.221 2) 53 35.665 18 16.106 3) 53 35.574 18 16.300 4) 53 35.792 18 16.472
		Po 10 latach obowiązywania planu należy przeprowadzić ocenę zmian w składzie i rozmieszczeniu kluczowych dla ochrony przyrody siedlisk tj. 7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>), 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne). Ocenę stanu siedlisk należy przeprowadzić w oparciu o wypracowane i przyjęte standardy przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.	Leśnictwo Wygoda, oddz. 251b, 214f, 2014g, 214i

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W BYDGOSZCZY

Maria Dombrowicz

¹⁾wg. Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Trzebciny na okres od 01.01.2017 r. do 31.12.2026 r.

UZASADNIENIE

Plan ochrony rezerwatu przyrody „Jezioro Ciche” jest dokumentem określającym sposoby ochrony w celu zachowania malowniczo położonych śródlęśnych jezior wraz z ich otoczeniem i unikalną w tej części Borów Tucholskich roślinnością wodną i torfowiskową.

Rezerwat przyrody „Jezioro Ciche” został ustanowiony zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 26 stycznia 1994 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. nr 16, poz. 117). Aktualnie obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 23 listopada 2016 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Jezioro Ciche” (Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. poz. 4136).

Dla właściwego funkcjonowania rezerwatu i jego ochrony plan ochrony zgodnie art. 20 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614) sporządza się na okres 20 lat. Zgodnie z art. 19 ust. 6 ustawy Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska ustanawia w drodze zarządzenia plan ochrony dla rezerwatu przyrody, sporządzony na podstawie art. 20 ww. ustawy. Projekt planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jezioro Ciche” został zaopiniowany przez: Nadleśnictwo Trzebciny pismem z dnia 23 sierpnia 2018 r., znak ZG.7212.RC.6.2018.KK, Radę Gminy Osie uchwałą Nr XXXII/237/18, z dnia 2 października 2018 roku, przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody w Bydgoszczy uchwałą Nr 11 /2018 z dnia 9 października 2018 roku.

Projekt zarządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jezioro Ciche” został uzgodniony przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego pismem znak: WIR.IX.710.34.2018, z dnia 15 listopada 2018 r.

Obwieszczeniem z dnia 18 lipca 2017 r., znak WOP.6202.7.2017.KLD, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy zawiadomił o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu ochrony dla torfowiskowego rezerwatu przyrody „Jezioro Ciche”.

Obwieszczeniem z dnia 27 lipca 2018 r., znak WOP.6202.11.2018.JC.2, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu poprzez zapoznanie się z projektem planu ochrony i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 19 ust. 1a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614), art. 3 ust. 1 pkt. 11, art. 21 i 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405, ze zm.) i § 6 rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzenia projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonania zmian z w tym planie oraz ochrony zasobów tworów, i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794) oraz art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257, ze zm.).

Projekt planu ochrony zamieszczono również w publicznie dostępnym wykazie danych na Ekoportalu (nr karty: 1092/2018.).

W ramach konsultacji społecznych zgłoszone zostały następujące uwagi:

1. Nadleśnictwo Trzebciny pismem z dnia 23 sierpnia 2018 r. - Nadleśnictwo nie wnosi zastrzeżeń do zarządzenia i dokumentacji planu ochrony. Wskazane zostały jedynie drobne błędy literowe - odpowiednie poprawki zostały naniesione do treści zarządzenia.
2. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska e-mail z dnia 10 sierpnia 2018r - w postaci przytoczonych poniżej komentarzy:
 - „W uzasadnieniu mowa jest o „ogrodzeniach”. Czy w związku z tym istnieją/mogą istnieć na terenie rezerwatu również inne ogrodzenia, które należałoby zdemontować?”

Na obszarze rezerwatu ogrodzenie znajduje się również w wydzielaniu 215g, jednak jego istnienie

jest zasadne z punktu widzenia zabiegów pielęgnacyjnych jakie są tam planowane do przeprowadzenia.

- „Zamiast art. 19 ustawy o.o.ś powinien być art. 21 tej ustawy”- wprowadzono odpowiednią korektę w tekście.
- uwzględnić „§6 rozporządzenia (...)” - wprowadzono odpowiednią korektę w tekście.
- wprowadzono również proponowane korekty redakcyjne w zapisach uzasadnienia do zarządzenia.

Istotnym istniejącym zagrożeniem na terenie rezerwatu jest ekspansja obcego gatunku - czeremchy amerykańskiej, której intensywny rozwój powoduje zmniejszenie udziału gatunków rodzimych w podszybie i runie. Na terenie rezerwatu istnieją także ogrodzenia związane z prowadzoną wcześniej gospodarką leśną. Niezwłocznie należy usunąć ogrodzenie w oddz. 215 gdyż przestało już pełnić swoją funkcję.

Zaplanowane działania ochronne mają na celu ograniczenie lub eliminację zidentyfikowanych zagrożeń poprzez:

- monitoring szaty roślinnej,
- usuwanie czeremchy amerykańskiej,
- zabiegi pielęgnacyjne promujące liściaste gatunki lasotwórcze,
- usunięcie niepotrzebnych już ogrodzeń leśnych.

Zabiegi związane z usuwaniem czeremchy amerykańskiej powinny być prowadzone na obszarze całego rezerwatu w tym wyznaczonych wydzieleń, w miejscach występowania gatunku.

Działania ochronne promujące liściaste gatunki lasotwórcze przewidziano również do realizacji w obrębie istniejących nasadzeń. W celu zwiększenia udatności dokonanych nasadzeń wskazane jest dwukrotne przeprowadzenie zabiegów pielęgnacyjnych ograniczających rozwój gatunków konkurujących z odnawianymi gatunkami lasotwórczymi (Db, Gb). W IV pięcioleciu dokonać przerzedzenia zwarcia drzew.

Po 10 latach obowiązywania planu należy również przeprowadzić ocenę zmian w składzie i rozmieszczeniu kluczowych dla rezerwatu siedlisk tj. 7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*), 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne.

Ze względu na uwarunkowanie przyrodnicze rezerwatu nie wskazano obszarów udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, rekreacyjnych, sportowych i turystycznych, amatorskiego połowu ryb i rybactwa. Udostępnianie rezerwatu w celu badań naukowych należy rozpatrywać na podstawie art. 15 ust. 1 pkt. 24 ustawy o ochronie przyrody. Uzyskanie indywidualnej zgody na prowadzenie ww. czynności gwarantuje nadzór nad ich rodzajem i metodyką, mając na uwadze dbałość o zachowanie celu ochrony rezerwatu przyrody we właściwym stanie.

Potencjalnie rezerwat może być udostępniony do celów rekreacyjnych i turystycznych wyłącznie wzdłuż drogi przebiegającej w północnej części rezerwatu, bez możliwości zejścia z drogi, a zwłaszcza zejścia na pobliskie torfowisko widoczne z tej drogi. Wyznaczenie przedmiotowego szlaku powinno nastąpić w trybie art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614).

Nie wskazuje się miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza i handlowa, rolnicza ze względu na sprzeczność powyższych form działalności z celami ochrony przyrody w rezerwacie.

Nie wprowadzono dodatkowych ustaleń do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Osie, planów zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. Brak ustaleń wynika z braku zagrożeń, którym można by przeciwdziałać poprzez ww. ustalenia.

Zgodnie z art. 20 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody plan ochrony dla rezerwatu nie zawiera zakresu planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Bory Tucholskie PLB220009, ponieważ dla tego obszaru Natura 2000 ustanowiono plan zadań ochronnych zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska

w Gdańsku z dnia 31 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla Obszaru Natura 2000 Bory Tucholskie PLB220009 (Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. poz. 1183), obejmujący rezerwat „Jezioro Ciche”.

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W BYDGOSZCZY

Marta Dombrowicz